

До разової спеціалізованої вченої ради
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

РЕЦЕНЗІЯ

Хашева Вадима Георгійовича, доцента кафедри кримінального права та кримінології, кандидата юридичних наук, доцента на дисертацію Голова Олексія Вікторовича на тему «Адміністративно-процесуальне забезпечення реалізації права громадян на безпечне для життя і здоров'я довкілля», поданої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» галузі знань 08 «Право» у разовій спеціалізованій вченій раді

Актуальність теми дослідження. Актуальність дисертаційного дослідження зумовлена тим, що ситуація із дотриманням екологічних прав громадян є важливим індикатором відповідності держави стандартам Європейського Союзу, відповідно проблематика процесуального забезпечення реалізації права громадян на безпечне для життя і здоров'я довкілля набуває актуальності ще й у питанні практичного значення отриманих результатів для української науки адміністративного процесуального права. Автором вдало та доцільно висвітлено досліджувану проблематику за рахунок аналізу норм чинного законодавства, що стосується адміністративних проваджень у сфері реалізації права громадян на безпечне для життя і здоров'я довкілля.

Окрім того, сучасна науково-теоретична база проблематики адміністративно-процесуального забезпечення реалізації права громадян на безпечне для життя і здоров'я довкілля поповнена теоретичними напрацюваннями автора щодо понятійно-категоріальних питань: сервісного адміністративного провадження у сфері забезпечення реалізації екологічних прав громадян; контрольно-наглядове адміністративне провадження в сфері реалізації права громадян на безпечне для життя і здоров'я довкілля; адміністративно-деліктного провадження як засіб забезпечення реалізації екологічних прав громадян; адміністративно-юрисдикційного провадження щодо вирішення екологічних спорів та ін.

Ступінь достовірності та обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертаційному дослідженні, обумовлюється передусім тим, що завдання дослідження, методологія і методика роботи, її науковий інструментарій виглядають обґрунтованими з точки зору вимог до наукового дослідження такого рівня.

Можна впевнено стверджувати, що дисертантом правильно окреслено об'єкт і предмет дослідження, що дало змогу досягти значних теоретичних і практичних результатів, які мають важливе значення для подолання проблем, пов'язаних з реалізацією громадянами свого права на безпечне для життя і здоров'я довкілля.

Аналіз структури дисертаційного дослідження показує, що остання логічно пов'язана з визначеними метою, задачами, об'єктом і предметом

дослідження і передбачає висвітлення тих питань, які безпосередньо стосуються обраної автором теми. Загалом рукопис дисертації Голова О.В. є завершеною науковою працею, що характеризується єдністю змісту і логіки викладення, а також свідчить про значний особистий внесок в розвиток юридичної науки.

Структура дисертації є логічно довершеною, мова та стиль викладення матеріалу є науковими. Автор в повній мірі розкрив зміст основних положень дисертації, що визначені межами предмету дослідження.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що робота є однією із перших спроб комплексно, з використанням сучасних методів пізнання, урахуванням новітніх досягнень науки адміністративного права і процесу розглянути особливості та зміст адміністративних проваджень у сфері реалізації права громадян на безпечне для життя і здоров'я довкілля.

У межах дисертаційного дослідження Голова О.В. здійснено актуальне наукове узагальнення теоретичних підходів та практичних проблем, пов'язаних засадами адміністративно-процесуального забезпечення реалізації права громадян на безпечне для життя і здоров'я довкілля.

Оцінюючи науковий рівень дисертації та наукових публікацій здобувача, слід відмітити, що дослідження є структурованим, логічним, послідовним, відповідає заявленій меті та поставленим завданням у роботі.

Достовірність і наукова новизна одержаних результатів, при ознайомленні з дисертацією здобувача, а також з публікаціями за темою дослідження, не викликає сумніву. Кожний розділ дисертації завершується достатньо узагальненими висновками, що розкривають основні наукові досягнення, що на думку автора заслуговують на увагу.

Заслуговують на підтримку наукові положення щодо особливостей та стадій неюрисдикційних та юрисдикційних проваджень у сфері реалізації права громадян на безпечне для життя і здоров'я довкілля процедурних особливостей участі інститутів громадянського суспільства у процесі прийняття рішень у сфері екологічних прав громадян у формі залучення до громадських обговорень, подання пропозицій та зауважень до органів державної влади та органів місцевого самоврядування, що беруть участь в прийнятті рішень з питань надання дозволів, ліцензій для господарської діяльності, яка може суттєво вплинути на стан довкілля в межах громади; участі у розробці нормативно-правового акту, норми якого стосується екологічних прав громадян, життєвих інтересів громадян, у тому числі що впливають на стан навколишнього природного середовища та ін.

Достатній рівень наукової обґрунтованості результатів виконаного дослідження, що в концентрованому вигляді знайшли відображення у сформульованих здобувачем наукових положеннях, висновках і рекомендаціях, забезпечений застосуванням комплексу наукових методів, що відповідають об'єкту, предмету, меті і задачам дослідження.

Водночас при викладенні матеріалів дисертації виявлено окремі лексичні, граматичні, орфографічні помилки, логічні неточності викладення матеріалу в деяких підрозділах та висновках до розділів, які не мають

принципового характеру, можуть бути легко усунуті та не впливають на зміст дисертації.

Практичне значення дисертаційного дослідження, яке розглядається, не викликає сумнівів, адже його результати можуть бути використані у: *науковій сфері* - результати дослідження є підґрунтям для подальших розробок у даному напрямку; *правозастосовній діяльності* - використання одержаних в дослідженні результатів дозволяє підвищити ефективність забезпечення екологічної безпеки країни через застосування ефективної системи заходів адміністративно-правового гарантування якості довкілля в Україні; *правотворчості* - у результаті дослідження сформульовані пропозиції щодо внесення змін і доповнень до чинного адміністративного процесуального та екологічного законодавства; *навчальному процесі* - матеріали дисертації можуть бути використані при написанні підручників, навчальних посібників, методичних рекомендацій; у викладанні курсів «Адміністративне право», «Адміністративна відповідальність», «Публічне адміністрування», «Екологічне право» тощо.

Повнота викладу в опублікованих працях наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Основні положення та висновки, що сформульовані в дисертації, відображено у п'яти наукових працях, серед яких три статті – у виданнях, віднесених МОН України до переліку наукових фахових видань з юридичних наук, двох тез наукових доповідей, оприлюднених на міжнародних науково-практичних конференціях. Наукові публікації дисертанта свідчать про його послідовну роботу над розв'язанням поставленого наукового завдання на протязі 2024-2025 років. У публікаціях достатньо відображені всі розділи дисертації.

Оформлення дисертації. Дисертація О.В. Голова оформлена згідно з нормативними вимогами і стандартами, які передбачені для такого виду досліджень. Робота написана державною мовою з дотриманням наукового стилю, що оптимально поєднує складові представленої дослідження. Положення, висновки та пропозиції, що містяться в науковій праці, характеризуються завершеністю, аргументованістю та послідовністю.

Дискусійні положення і зауваження щодо дисертації. У цілому позитивно оцінюючи рецензоване дисертаційне дослідження, вважаємо за необхідне звернути увагу на окремі спірні положення, які, на наш погляд, потребують або додаткової аргументації, або спеціальних пояснень під час захисту дисертації., а саме:

1. Слушною і сильною стороною дослідження є наведення принципів адміністративно-процесуального забезпечення реалізації права громадян на безпечне для життя і здоров'я довкілля. Водночас, на нашу думку, слухним було наведення конкретних прикладів їх реалізації під час здійснення адміністративними органами адміністративних проваджень.

2. У підрозділі 1.3. «Міжнародні стандарти забезпечення екологічних прав громадян та їх реалізація засобами адміністративно-процесуального права» дисертантом приділено багато уваги міжнародним документам у

сфері екологічних прав громадян. Водночас, на нашу думку, варто було висвітлити досвід конкретних зарубіжних держав.

3. Більшої уваги доцільно було приділити у питанні адміністративно-деліктних проваджень у сфері екологічних прав такій стадії, як оскарження рішення по справі про адміністративне правопорушення та її ролі у питанні дотримання прав громадян у випадку несправедливих щодо громадян рішень.

Незважаючи на наведені зауваження, ознайомлення з дисертацією Голова О.В. дає підстави для її позитивної оцінки, а зауваження не знижують наукової цінності дослідження.

Висновок. На підставі викладеного вище можна зробити висновок, що дисертація Голова Олексія Вікторовича на тему «Адміністративно-процесуальне забезпечення реалізації права громадян на безпечне для життя і здоров'я довкілля» являє собою завершене самостійне дослідження, що відповідає науковій спеціальності, за якою його виконано, має наукову новизну та практичну спрямованість, містить низку нових науково-обґрунтованих результатів, що у сукупності розв'язують конкретне наукове завдання, яке має суттєве значення для науки адміністративного права.

Дисертаційне дослідження відповідає вимогам Наказу МОН України від 12.01.2017 № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» та Постанови Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», а її автор Голова Олексій Вікторович заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 08 – «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Рецензент –
доцент кафедри
кримінального права та кримінології
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
кандидат юридичних наук, доцент

Вадим ХАШЕВ

Підпис Хашева В.Г. засвідчую:

Проректор
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
доктор юридичних наук, професор
заслужений діяч науки і техніки України

Олександр ЮШІН